

Õpilasleht

Nr. 25

6. aprill 1938

VI aastakäik

MIDAGI HELENDAB, HELGIB JA TUIKAB
KAUGETE KINKUDE TAKKA...

V. Rüdala

KÕIGILE „ÕPILASLEHE” LUGEJAILE-SÕPRADELE JA KAASTÖÖLISILE SOOVIME

Esimene lõoke

Koidusünnist sätendavast joobus,
taevaavarusse sööstus kiire lend,
nagu helin ainus heitis end
lahti maast. Laulust ta ei iial loobu.
Aina sillerdusi, pakitsusi valas
nagu kosutavat kevadvihma alla.
Oma hõiskamised kõik ta päästis
valla,

mida kaua hoidnud südames ta sala.
Kogu päeva helises ja luksus
kuskil kõrgel sinendaval maal,
nagu päiksekiirtest heliseval raal
veerenuks ta väike süda tuksuv.
Laulule ta oma hinge andis,
ta kui hõbeselge helihelmes
lendles sinenduses helges,
rinnas hümni kevadele kandis.

HÄID PÜHI!

Rahula Pärn

KEVADE ILMUTUSI

Õues tunda kõrgerõhku,
valla pääsnud veed,
linnud lauludega õhku
täitvad: kevade!

Lõunast saabub karavaane,
õhku täidab laul,
pole lumistunud saane
enam sõitmas sool.

Juba laanes keegi huikab,
kuivanud on teed,
kõigil veri soonis tuikab,
jooksvad viimsed veed.

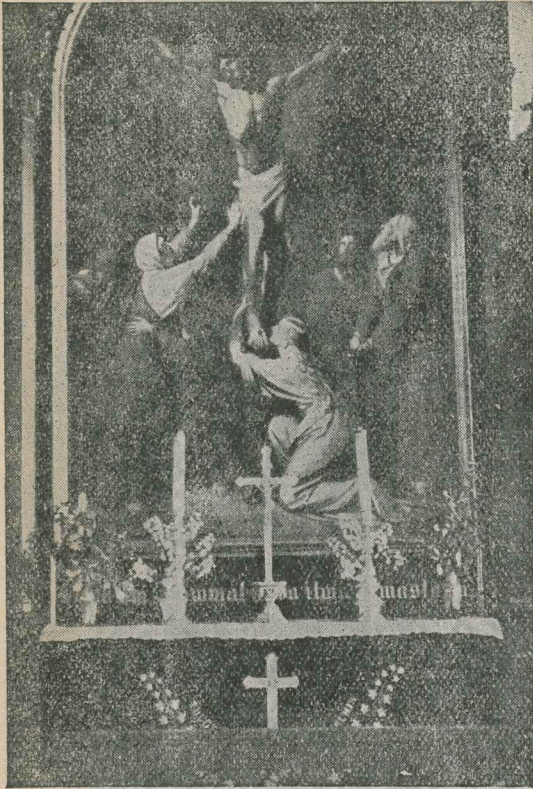
H. Joonuks, 14 a.
V.-Maarja

L.

Enne pühi

Juba paar päeva enne pühasid
hakati meil küürima tubasid.
Hommikust õhtuni töötas isa
ja võttis ööstki veel palju lisa.
Köögis ja tubades oli ema töö,
ei saanud ta silmagi kinni sel ööl.
Õed aga töötasid väljaspool maja,
kuna vend käis säääl, kus iganes vaja.
On rasked pühade-eelsed päevad,
kuid mööda nad ometigi läevad.
Kevadpühadki varsti mööda läinud
ja meie kõik kõikidel külas käinud.

Järgm. „Õpilasleht”
ilmub 27. aprillil

Ülestõusmise pühad

on inimsoo lunastuse pühadeks, mida hingestavad Kristuse kannatused ja ülestõusmine.

Pildil Võnnu Jakobi kiriku altarimaal (E. Kiriku k.).

muumiaks muutuma — õpetaja oli klassis. „E-ega ma midagist teinud!“ kogelesin. Õpetaja kutsus mind vastama, et tehku ma siis nüüd midagi.

Õppida oli antud nimelt piimamasindamisest. Seletasin küll, et ega's ma ei taha meiereiks hakata, milleks mulle seda vaja. Kui koolihärra aga plehveteriga ähvardas ja oma taskundisse minu auväärse nime järele ühe tulba lubas püstitada, ütlesin ma oma hingeahastuses üsna hullusti: „Ma ei saanud õppida — käisin eile karjas. Meil on loomatoit otsas...“ Mustika Kusti torkas vahele, et ma olevat käinud hoopis nahavenitamiskursustel... „Küsin veel järgmisel tunnil!“ ütles õpetaja. Mu südamikku tekkis kohe rõõmus liikumine, sest mul tuli sääal ahju taga ju mõte, et õpin kõik esimeseks aprilliks ära. Ja „lota“ oli just sel sinatsel kurjal päeval. Las siis küsivad! Ütlesin teistele, et teen aprilli, mis on ka aprill.

Õppisin kaks päeva peagu vahetpidamata; akna katsin tekiga, — et kevad ei kiusaks — ja tuupisin lambivalgel. Kuulsin, kuidas tädi köögis emale nutuhäälel sosistas: „Ei see latseke vist küll enamb kaua ela. Nagu lilleke närtsib sääal toanurgas raamatute taga, aga koolmeister kaebab veel, et ta ei õpi, teeb krutskit! Jessas!“

Aprillihommikul oli kõik mu objektivide ehk silmaläätsade ees sinisiruviiruline. Panin mütsi pähe ja pesin alles siis nägu, saabaste asemel hakkasin viksimaa oma „aadamakamasse“ jne. No lõpuks sain ike kooli! Mind võeti vastu naeruga. „Värdil on pükste väliskülg läbi kulunud, nüüd on ajanud pahupidi jalga!“ naerdi. Kartsin „aprilli“ ja vahtisin hoopis lakke, ei julgenud pükstele vaadatagi. Põgenesin poiste magamistuppa — olidki teised pahupidi jalas...

Õpetaja küsis mind esimesena. „Vahel nagu tinavile!“ löi Kusti lootusetult käega. „Kui sa ei tea, siis ütle kohe, muidu raiskad kallist aega!“ sõnas õpetaja. Aga mina?! — sammusin ette nagu mõ-

Õpilaste kõnevõistlus korraldati Tallinnas, kus esikohale tuli Jaan Kross Vestholmig. kõneles teemil „kas ja miks Eesti tänapäeva noorsugu pole idealistlik“; 2. Lidia Lüdüg Komertsg. „Eesti kunst ja õppurnoorte suhtumine sellesse“. 3. Armas Kullila ma a G.-Adolfig. „noorte kasvata- misest ja organiseerimisest“.

Õpetajate Liidu Karskuskasvatuse toimkonna poolt korraldatud võistlus- kirjutisest võttis osa 200 kooli umbes 6000 õpilasega. Kirjandite teemaks oli: „Minu kodu“ ja „Kuidas tahan kasulik olla kodumaale“.

Stepulovi teine võit. Göteborgis (Rootsis) toimunud elukutseliste poksi- võistlusil võitis meie endine amatöör- sportlane Stepulov oma vastase Halberg'i juba 3. ringil.

Poola põllutöölisi Eestisse. Algavaks põllutööhoojaks tuleb Eestisse kuni 3600 Poola põllutöölisi.

Kunstiühing „Pallas'e“ juubelinäitus (1918—1938) on leidnud väga häatahtli- ku vastuvõtu kunstihuviliste poolt.

ni kindral. Arvasin, et tulevased põlvad tuubivad ajaloost lugusid **VÄRDI SUUREST!**

Lõin loo lahti ja vuristasin maha nagu kramahvonist. „Aprill!“ ütlesin siis. Õpetaja imestas ja tunnustas mu aprillivõitu. Teisteski tundides pinnis ta mind, kuid teadsin enam-vähem kõike — vana asja ta õnneks ei küsinud. Oi, kuidas kõik imestasid!... — — —

Nüüd elame pühade ja munade tähe all. Eedi rääkis ükspäev, et nende vanal kukel olevat murega harigi halliks läinud! Eedi ise kaupleb munavärvidega. Internaa- diköögis olnud tal terve labrador ehk tehas, keetnud neid sääal pude- lite viisi. Köök olnud hirmsat vin- gu täis, kes teab mis veevliit või supervossi ta sääal kokku keetis. Oja Valve ostis, värvis endal küü- ned punaseks, et sirasid kohe kui pühademunad. Ma otsustasin enda- le poest lakke ostmiseks raha te- nida. Koorisin seks kõik ema sibulad viimase pabulani ära ja hakkasin koori koolis müüma — muna- de värvimiseks. Aga sibulad lõh- navad kibedasti, ja selle järel sat- tus muidugi õpetaja jaole. Kõik mu koorimisel nutetud pisarad olid asjata. Egas ma ometi paha pä- rast, aga kui nüüd ema leiab... pean urvakesed vaasist kõrvalda- ma...

Aga pühad tulevad!

Soovin kõigile pühadeks seda, mida nad just isegi endale soovi- vad!

Sinu seekordne priimaõpilane

Värdi.

❖ APRILL

❖ NINAPRILL

❖ MUNALAKID

Õpetajad pahandavad alati, et meie ei mõtlevat mitte küünemusta väärtki. Aga vale puha! Alles hil- juti me kõik, ka tüdrukud, olime niisuguses mõtlemishoos ehk -spur- dis et oi-oi! Oli ju aprill ja meie tahtsime õpetajale ühte ilmamaa- ägedat aprillivingerpussi mängida. Seda me mõtlesimegi. Suurel vahe- tunnil olid kõik päädpidi koos, so- sistati, arutati. Liide soovitas krii- di asemele tüki suhkrut panna, kuid olin sellele vastu: „Aga kui ta seda tagasi ei anna, kus siis selle kahju ots!“

Nii nad arutasid. Mina jätsin nen- de parlamendi maha, läksin ahju taha ja protokollisin ehk uurisin ka toda asja. Olin väga sügavasti sü- venenud ja ei märganudki, et vahe- tund oli juba läbi ja tund — loo- duslugu — alanud. Ja siis see tuli kui välk, kui... ilektrilöök — see mõte! „Käes!“ rõkkasin ja hüp- pasin ahju tagant välja. Pidin en- nast peagu ära palsameerima ehk

TAHAD RAHU — VALMISTU SÕJALE!?

LENDAVAD KINDGUSED

LAHINGLENNUKID, MIS VARUSTATUD KAHURITEGA

Ameerika õhukaitses hakkab iga-aastane enam ja enam kasutamist leidma uut tüüpi lahinglennuk, Boeing 200, mida nimetatakse „lendavaks kindluseks“.

Lennuk on riide asemel kaetud üleni metallplaatidega. Mootoreid on tal neli, mis arendavad üle 100 hobusejõu, andes lennukile enam kui 230-miililise tunniikiiruse. Lennuki meeskonda kuulub 6 isikut: 2 lendurit, raadio-mees, pommitaja ja

KAKS KAHURVÄELAST.

Laskemoona võib lennuk kanda üle tonni ja suuremal arvul kütta-ainet, millest piisab 1500-miililiseks lennuks.

Praeguste masinate kahurid on raskekaliibrilised, kuid neid võib tarbekorral asendada kergetega, et saavutada suuremat laskekiirust.

Kahurid on asetatud nelja kohta: üks lennukininas, teine sabas ja kaks keskel.

Kahur lennuki ninas kaitseb masinat eespoolt 180-kraadilise

kaare ulatuses. Tagumine kahur hoiab rünnaku eest otse ülalt, — jällegi 180 kraadi piirides. Küljekahurid kaitsevad täielikult iga-suguse rünnaku eest, välja arvatud eestpoolt, millist ülesannet täidab ninakahur. Nii ei saa ükski õhujõud Boeing-tüüpi masinat rünnata, ilma et ta ise ei satuks ohtu. Varem rünnati lahinglennukit sabalt, kuna ahtrikahur ei saanud vaenlast tulistada.

Ka Inglismaal hakati paari aasta eest, kui leiutati mehaanilise kahuritorni saladus õhusõidukite jaoks, ehitama uut tüüpi lennukeid. Levinuim neist on Hampden-tüüp, mida nimetatakse „lendavaks riidekapiks“. Terav

SABA ON TA KARDETAVAIM OSA. Kuid piasaju ta tegevusvõime kohta hoitakse saladuses. Kahurid töötavad jällegi mehaanilisel teel.

Anthony Fokker, lendav hollandlane, on konstrueerinud kõige kardetavamast liiki „kindluse“. See on väike, üleni metallist, muna-

kujuline kahekordse kerega monoplaan, mis võib arendada kiirust üle 300 miili tunnis. Kaks mootorit, üks kummalgi tiival, võimaldavad seda. Munakujulises ninas on kaks raskekaliibrilist ja kaks kiirlaskekahurit, ja teravikukujulises sabas raske mehaaniline kahur.

Fokker väidab, et **ÜKSKI RÜNDAV AEROPLAAN EI SAA LÄHENEDA SELLELE MASINALE, ILMA ET SEDA ALLA EI TULISTATAKS.**

Lennuk omab kõigele lisaks suure laskemoona kandevõime, auto-maatsed kaamerad ja raadio. Ta võib täita igat liiki õhukaitsese kohustusi.

(„U. E.“)

E. Pae, 11 a.

N.

USSID

Üks parun kaubelnud hiidlase ja ta poisi endale kraavilõikajaks.

Pühapäeval härra läinud jõe äärde...

Parun: „Kuidas sina tohid minu jõest kalu püüda. Kui ma jõed ja järved ostsin, siis ostsin ka kalad.“

Paar päeva pärast seda nõelanud üks poisi jalga. Hiidlane läinud mõisa ja ütelnud: „Kui sa, saks, jõed ja järved ära ostsid, eks sa ostnud ka ussid. Nüüd tuleb poisi jalg välja maksta.“

Kaks meest ja köis

Nad olid matkal Alpides — John ja Bob — hääd sõbrad.

Kui neilt kord küsiti, et miks võluvad neid Alpide. Nad vastasid: „Ei tea õieti isegi. Aga iga-aastane, kui oleme käinud jälle ühe mäe tipus ja õnnelikult tagasi jõudnud, tundub kui oleksime petnud surma...“

See juhtus hiljuti. John ja Bob, rõõmsalt vilistades, ronisid mööda „Zermatti“ külge alla, John ees — Bob järgi ja neid ühendas tavaline mäerõngaste köis, et kui mõni peaks kuristikku kukkuma, siis teine vinnab välja.

„Hei, Bob-veli, kas jalutame Breithornile?“ hüüdis John lõbusalt.

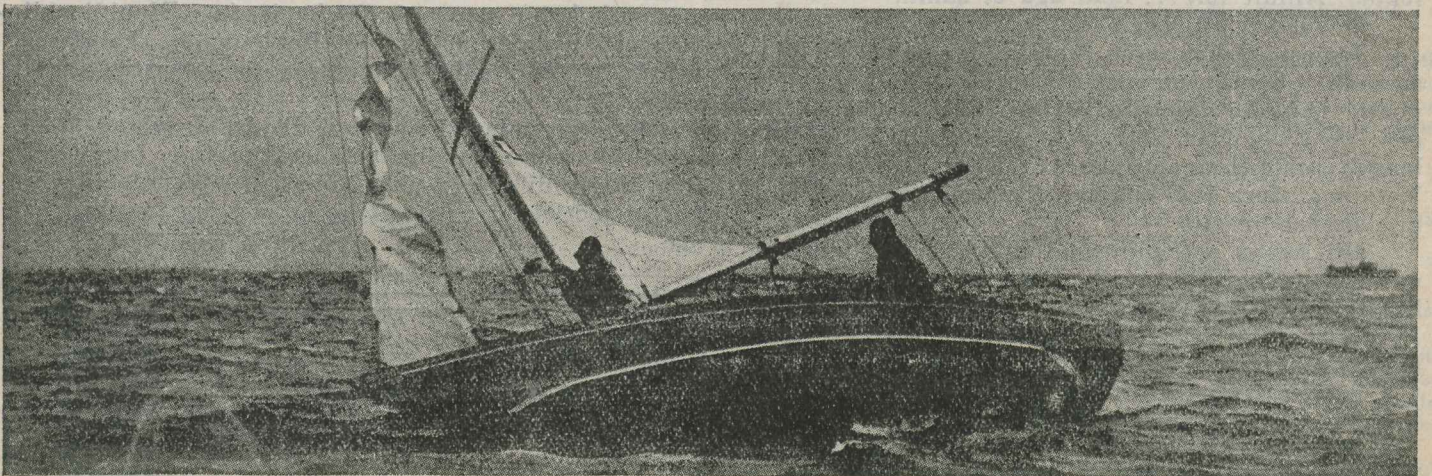
„Eks läki enne!“ vastas Bob ja algas uut vileviisi.

Läksid üle kahe mäe vahel lasuva jääliustiku.

Korruga õhuke, jääd kattev lumikamar purunes ja John langes hiiglasuurde selle all peituvasse jääprakku. Õnneks Bob märkas seda kohe ja veel enne, kui John „silmapiirilt“ kadus, toetas ta jalad tugevasti vastu lumist jääpinda. Järgmisel momendil oli tugev tõmme, mis Bobi küll mõned meetrid edasi sundis, kuid viimaks jäi ta siiski peatuma. Tänu sellele elas veel John, rippudes hiigelpraos, muidu oleks ta juba purukslangenuna all, kus kummitas vastu kuristikukurk. Polnud just eriti ahvatlev asend. Pääkõhal paistis vähe taevast ja ümber aga külmad jääseinad...

Köis pidas. Bobilt nõudis see suurt vaeva: ega's John kerge olnud ja pääleegi oli alus libe. Bob hüüdis appi — see oli vaid n. ö. möe pärast, sest kes võis siin ligiduses asuda... Inimesi vaevalt. Kuid siiski ta kisendas, surmahirm kurgus — jäädes hüüdjaks hääleks valges lumikõrves.

Järg lk. 4

Ju merel on kevadised tormid...

KARJALA KUNINGAS

Osma ärkas mõtteist ja lahkus aeglasil sammel sest koledast paigast. Kuid veel korraks ta seisatus, heitis pilgu üle surnute välja ja sõnas: „Valge Kristus, kui oled haldjaist suurim, siis tee, et mul kunagi enam ei tarvitseks minna sellisele retkele!“

Kui Osma jõudis randa, kandsid teised juba viimaseid röövitud asju. Siis kõik pesid riided ja käed verest ning sammusid kloostri poole. Väravas nad vabastasid endid relvadest ja astusid kloostrikirikusse. Isa Johannes seisis altaril. Ta vaatles rahulikult seda jõuku ja lausus: „Teie kuritegu ei jää karistamata, nii tõesti kui Jumal on kõigevägevam!“

Üks meestest, kes oli kaua olnud Limerickis, mõistis eerini keelt ja vastas: „Oleme tulnud siia austama valget Kristust, ja sina julged soovida meile paha! Tea, munk, et oled meie võimuses. Palu kohe valget Kristust meie poolt, või ma katkestan su kaela!“

„Ohoh, mees! Või katkestad mu kaela! Ükski teist ei saa katkestada juuksekarvagi mu pääst! Ja paluda Kristust teie eest! Jah, ma palvetan, et Kristus karistaks teid nii, et te enam kunagi ei teeks neid jõledaid hirmutegusid,“ kõneles isa Johannes.

Viikingi silmad välgatasid. Ta haaras mõõga järele, — see oli ära. Kuid puss oli alles. „Või ei katkesta juuksekarvagi! Eks katsume,“ sõnas ta. Ja puss välgatas õhus. Kuid säääl haaras Osma tal käest kinni, mis pussi tõstis, ja ütles: „Siin Kristuse hoones ei tehta veretööd!“ Imekombel lahkus kohe mehe viha, vaikselt ta kõneles mungale: „Lähene siiski Kristusele meie poolt!“ — „Lähenege ise!“ vastas munk ja andis viikingile märku põlvitamiseks. Kohe oli kogu kirik täis põlvitavaid mehi, ja isa Johanneski vaibus altarile palvetama.

Osma oli põlvitanud veidi kõrvale väiksesse seinadõnsusse. Siin ta kõneles valgele haldjale: „Aita, et ma kunagi enam ei satuks sellisele retkele! Valge Kristus, juhata mind koju, Karjalasse!“

Kui sa vaigistasid tormi, siis ei peaks seegi sul võimatu olema.“

Osma oli nii vaibunud palvetusse, et ei märganudki, mil teised olid tasakesi kirikust lahkunud. Isa Johanneski oli tõusnud. Ta vaatles meest, kes oli jäänud kirikusse. Äkki selgus ta pilk: See oli ju sama mees, kes haaras kinni pussi hoidvast käest! Ja isa Johannes astus tasa Osma juure, pani kätte ta pääd ja lausus: „Issand õnnistagu sind ja kaitsku sind kõigis hädades nüüd ja igavesti, Aamen!“ — — —

Osma jõudis õigeaks ajaks randa, mil mehed asusid laevadele. Tuul oli vastane, kuid sõudes jõuti peagi Sudersaarile. Säält välja sõites puhus läänest juba kaunis vihane tuul, ja kui laevad võtsid koosi Hjaltlandi poole, paisus see vähehaaval tormiks. „Küllap jõuame õnnelikult Hjaltlandi enne kui see päris maru lahti läheb,“ kõneles noor Ingolfr meestele. Hjaltland sinetaski kauguses, kuid siis tõusis kõige kohutavam raju. Laastudena puhuti viikingite uisud laiiali üle kogu Põhjamere. Teisest laevast ei nähtud, kuhu teine kadus, sest mäekõrgustena veeresid lained. Nüüd kadus laev lainete vahele, kuid siis tõusis selle kail taas otsepüsti laineharjale. Kohutav oli möllava mere pahin, tõusti, vajuti, ja laev nagises. Osma katsus kõvasti hoida tüüri, kuid sellest polnud mingit abi. „Valge Kristus, kui sa oleksid nüüd meie laevas, siis sa vaid viipaksid merele ja see vaikiks,“ õhkas ta.

Mitu ööpa vintsusid uisud pöörases lainetuses. Tihti nägi Osma maad sinavat silmapiiril, kuid siis pöördus maru ja ajas nad teise külge. — Aga nüüd nähti jällegi maad. Laev tormas hirmsa hooga ranna poole. Lähemale, ikka lähemale. Lained peksid vastu rannakive. Kuuldus kohutav raksatust, — viikingilaev oli purunenud pilbasteks. Osma haaras küljeplangust kinni, kuid äkki kõik pime, kustust ta ümber.

Järgneb

2 MEEST JA KÖIS

Algus lk. 3

Tuhanded mõtted keerlesid Bobil pääs. Päästa sõber. aidata teda; aga kuidas?

Üksinda Johni liustikulõhest välja kiskuda on võimatu, ta ei jaksa seda — ja abi pole ka kusagilt loota. Ainult ime... neid aga ei sünni. — —

Seisukord oli meeleheitlik.

Järjest kiskus köis Bobigi ligemale lõhele — surnale. Sentimeeter sentimeetrilt — hukkamise poole. Ainuke võimalus oli tal pääsemiseks —, löigata neid ühendav köis ja ta jääb elama ning John langeb praopõhja surnuks... Kuid ta loobus sellest, oma sõpra Bob ei jäta. Ta peab vastu nii kaua kui suudab ja siis —

Nii kestis see piinavaid pikki tunde, täis pingutust. Ja kui kaua võiks see veel kesta. Juba oli hukkamine silme ees. Veel meetri võrra oli ka Bob jääraost kaugemal... Alt ei kostnud enam ähkimistki.

Säääl kostsid eemalt hääled — siiski ime!

See otsekui elustas Bobi.

Pääsemine mõlemale!

Tulid inimesed: neli piirivalvurit.

Uus köis lasti alla ja üks piirivalvur laskus prakku, kinnitas teise köie Johni ümber, kes säääl poolmeelemärkusetult rippus kui ämblik niidi otsas. Ja lõpuks John vinnati üles.

Nagu pärast selgus, olid piirivalvurid oma ringkäigul jõudnud siit vast kilomeetri eemal olevasse mäeõnni, kuhu otsustati õõseks jääda. Binokli abil ümbrust uurides märgatud Bobi n. ö. „kahtlases asendis“. Asi näis õnnetusena ja otsustati appi tulla...

Aga järgmisel hommikul rändasid sõbrad jälle edasi — vastu tundmatuile seiklusile. John ees, Bob „kõitpidi“ järgi, ikka rõõmsalt vilistades. Näis, kui ei mõtlekski nad sellele, et eile õnn pettis surma...
Aineil V. Lg.

„ÕPILASLEHT“

ON KÕIGILE ÄRKSAILE

NOORILE!

A. Kopelmann,
14 a.
Paldiski
T.

VESIVESKI

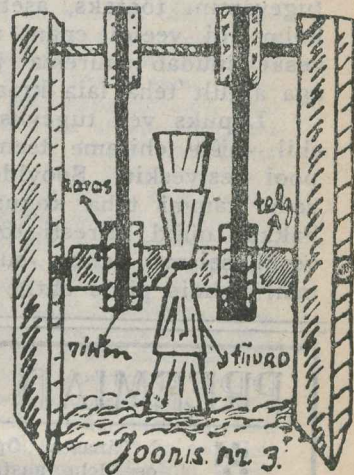
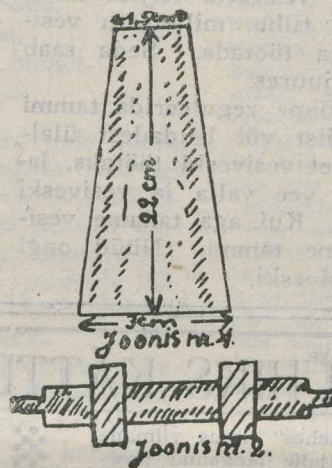
Jooksvas ja kukkuvas vees peitub määratu jõud. Paljud suured hiigelkäitised töötavad veejõuga. Eesti suurim vabrik, mis töötab vee jõul, on Kreenholmi riidevabrik Narvas. Üldiselt on veejõudu meil Eestis vähe kasutatud, võrreldes mõne teise riigiga. Maailma suurimaks veejõuallikaks on Niagaara juga, kus langeva vee tugevus on 17 milj. hobusejõudu.

Tähtsaim osa veejõu tööle rakendamisel on turbiin või dünamomasin ning ka vesiratas. Poisid, kel voolab kodu lähedal mõni kraav või ojake, ehitage sinna esmajoones vesiveski pääle ja teie leiatega sääli palju lõbusat ajaviidet!

Selleks võtame 30—50 cm pikkuse (vastavalt kraavi laiuzele) võimalikult hästi ümmarguse kasepuust pulga, mille läbimõõt olgu 5 cm. Pulga mõlema otsa lõikame kuni 4 cm kauguseni järsult nii peeneks, et otsa läbimõõt on 1,5 cm. Nüüd võtame tüki harilikku katuseplekki ja lõikame plekikäridega välja säärased ribad, mille kuju ja mõõted on antud joon. nr. 1. See töö tehtud, lõikame terava noa otsaga pulga keskkoha ümberringi kaheksa 3 cm pikkust ja 1,5 cm sügavust lõhet ja lööme nende sisse plekiribad, mis moodustavad tiivad. Järgmiseks võtame 2 pikemat lauariba, mille paksus olgu 2,5 cm, laius 6 cm, ja puurime nende lauaribadesse alt otsast ~ 30 cm kaugusele 2 cm läbimõöduga augud. Mõlemate laudade otsad teritame ja lööme kraavikaldasse valitud kohale, kus vesi kõige kiiremini ja tugevamini jookseb.

Nüüd asetame varemvalmistatud vesiratta peenemad otsad aukudesse ja see hakkab vee mõjul pöörlema, seda kiiremini, mida tugevam on veevool. Et hõõrumist aukudes, kus vesiratta telg pöörleb, vähendada, oleks soovitatav asetada sinna raudvõru. Samuti võiksime vesiratta telje otsad katta plekiga, mida siis õlitame ja asetame auku tagasi. Säärasel korral on hõõrumine märksa vähem ja vesiratas pöörleb palju kergemini ja kiiremini. Hõõrumist vähendab vähemal määral ka ainult õlitamine.

Meil on nüüd alles valminud vesiveski tähtsaim osa — vesiratas. Edasi hakkame oma vesiratta jõuga ka teisi „vabrikusi“ liikuma panema. Selleks võtame kaks 10 cm läbimõöduga puust ratast, mille paksus olgu 3 cm, puurime mõlema ratta keskele 5 cm läbimõöduga augu ja kinnitame need vesiratta teljele nii, nagu näitab joonis nr. 2. Edasi

võtame kaks 10 cm läbimõöduga ja 3 cm paksusega ratast ja puurime nende keskkoha 1,5 cm läbimõöduga augud. Need rattad asetame liikuvalt saarepuust teljele ja selle vesirattast otse veevoolu suunas edasi püstpuudele nii, et need rattad oleksid

Järg lk. 6

Ü. Tuur, 9 a.
Anna

Aprill

Kas tead, väike vennake,
ma uudist ütlen sinule:
meil lambal sündind talleke,
nii ilus pisitilluke.
Siis rietusin kiiresti,
ja lauta läksin vaatama,
ei näinud ma sääli tallekest,
seda väikest pisitillukest,
siis aga vend see hüüdis mull':
„Aprill, aprill! siis olgu sul!“

PATRIOODID

Keegi iirlane oli pääle pikemaajalist äraolekut jällegi koduteel. Kui aurik jõudis Iirimaa ranna lähedale, ei suutnud iirlane end enam taltsutada, vaid hüüdis: „Elagu Iirimaa!“

Üks inglase, kes tahtis iirlast pilgata, hüüdis vähese aja pärast: „Elagu põrgu!“

„Nii on see ikka,“ kõlas iirlase vastus, „et igamees ülistab oma kodumaad!“

L.

36

naliste esemete (piltide, maalide, trüki ja kirja) pildistamiseks.

Pääle selle ehitavad mõned vabrikud veel eriliselt töötavaid portree-objektive, millised joonistavad näod väga pehmet, s. o. selgesti, kuid mitte liiga teravasti.

KUIDAS HOIDA OBJEKTIIVI?

Nagu silm sinu pääs, nii on objektiiv aparadi silmana väga õrn, seda tuleb hästi hoida. Kukkumised, tolm, hõõrumine, soojus ja päikegi on objektiivi vaenlasiks.

Kui objektiiv on tolmune, ärgu seda pühitagu ükskõik millise räbalaga või sõrmega. Suurem tolm tuleb päält puhkuda või kõrvaldada pehme pintlikese. Puhastamiseks tarvitagu alati puhast linast lappi või pehmet n. n. seemusnahka. — Päikese kätte ärgu jäetagu objektiivi kunagi; eriti

33

See objektiiv annab juba ilma ava vähendamata (diagrammeerimata) täiesti korraliku pildi. Valgusjõud selles tüübis esineb 1:7,7 — ja veelgi valgusjõulisemad. (Mida väiksem on number, seda valgusjõulisem on objektiiv).

II. Asümmeetrilised objektiivid pole oma konstruktsioonilt ühesugused (pooled omavahel erinevad läätsade arvult, kujult ja liitmistehnikalt).

Liitmistehnikalt eraldame ka siin:

- kititud (2-, 4-, 5-, 6-läätsalised);
- poolkititud (4-, 5-, 6-, 7-läätsalised);
- kittimata (1- ja 3-läätsalised).

Asümmeetriliste objektiivide süsteemi nimetusena esinevad:

- 1) Monokkel (üksik lääts),
- 2) Akromaatiline maastiku-lääts (2 kititud läätsa),
- 3) Anastigmaadid (3 ja rohkem-läätsalised).

VESIVESKI

Algus lk. 5

vesirattale asetatud ratastega rööbiti. Võib soovi korral asetada ka rattad rööbiti otse üles, nagu näitab joonis nr. 3. Nüüd võtame 1 cm laiuse rihma, mille pikkus on vesirattal ja rööbiti eemal asuvas rataste vahel ning õmbleme nende otsad korralikult vastamisi kokku ja asetame ühe rihma hästi pingule ühele poole vesiratta tiibu ratastele, kuna teise aga teisele poole. Rattad hakkavad nüüd eemal asuval teljel pöörlema.

Nüüd on meil juba keerulisem seadeldis valmis ja kes soovib vee jõudu veel kaugemale juhtida, see kinnitagu rattad teljele kinni, milletõttu hakkab telg pöörlema ja säält on nüüd kerge vee jõudu suunata veel mujaleg. i Nii võib igauks oma äranägemise järele valmistada väikese „vabriku“, mis töötab vee jõul. Väga palju me siiski vähese veevoolu juures vesiveskit koormata ei või, sest säärasel juhtumil jääb ta seisma. Tahtes, et vesiveski tugevamini töötaks, asetame vesiratta teljele kaks, kolm või veelgi enam rida tiibu, milletõttu vesiveski suudab suurema jõuga töötada. Seda saab aga ainult teha laia kraavi juures.

Lõpuks vee tugevust võime reguleerida tammi abil, mille ehitame tsemendist või laudadest ülalpool vesiveskit. Soovides, et vesiveski töötaks, laseme tammi taha kogunud vee valla ja vesiveski hakkab nüüd kiiresti tööle. Kui aga tahame vesiveski seisma panna, sulgeme tammi. Nüüd ongi meil valmis päris ehtne vesiveski.

I. Sibrits
Aa

L

Õhtu

Mustade varjude tumedad harjad
liiguvad sala kui tontide karjad,
poetades hinge tumeda hirmu.

On saabunud õhtu täis pimedat pilku,
sa kuuled vaid laulmas vilgast kilki
üksinda rehetõa nurgas.

Istud üksinda ahjusuu valgel,
punakas puna on tõusnud su palgel,
istud siin vaikides, mõttesse vajund.

Tuul ulub ja märatseb toanurgas,
hirmuhüüe tekib su kurgus
kui kuuled laksatust väljas.

See õhtu, täis tontlike varje,
nagu oleks siin liikumas kuradikarje
tekitab hinge üksildustunde.

Oh oleks siin keegi, kellega ajaksid juttu!
Aga ei — nüüd hoiad sa vägisi nuttu,
mida tekitab hinge see üksildustunne.

Oh hajuks see õhtu, täis tontlike varje,
ei kuuleks ma enam noid õudseid karjeid,
siis pääseksin otsekui kütketest valla.

A. Valno
Vana-Vändra

P.

LUUPAINAJA

Vana-Vändra vallas elas üks peremees, kel olnud suur talu ja palju loomi. Ta loomad olnud priske ja annud rohkesti piima. Ühel päeval näeb perenaine lauta minnes, et loomad on märjad. Perenaine arvanud, et võib-olla kaevlesid omavahel.

Nädal möödas. Lehmad aga lähevad närumaks ja on igapäev märjad. Peremees mõtleb ja mõtleb. Ei tea kuskilt päale hakata. Läheb nõia juure abi otsima. Nõid mõtelnud veidi ja vastanud: „Sinu lehmadel on luupainaja. Mine öösi varitsema. Kui kuuled, et lehmad röökima hakkavad, karga välja ja viska kõige ligemal oleva asjaga see loom surnuks.“

Mees läinudki öösi valvama. Enne keskööd kuuleb, et lehm hakkab ägama. Mees kargab toobri tagant välja, ja näeb, et lehma seljas on must kass. Haarab hargi ja viskab kassi surnuks.

Teisel päeval räägitud, et keegi tige eit surnud äkki külas ära.

PREEMIAID PÜHIKS KÄTTE

Tänases „Õpilaslehes“ ilmus viimane osa lehe aastatellijale langenud preemiaist ja nende õnnelikest võitjaist. Preemiad saadetakse kõigile enne pühi kätte. Neid, kel võimalik, palume lahkesti isiklikult

ILMUDA PREEMIADE JÄRELE

„Õpilaslehe“ talituse Võidu 10 (Tartu Maavalitsuse majas III kord, tuba 30).

34

1. ja 2. liik on tarvitusel just noorteaparaatide juures ja nende töötamisvõime pole just suur, kuna siingi esinevad optilised vead, mida saame osaliselt kõrvaldada diafragmaerimisega.

3. liik **Anastigmaadid** on optiliselt täiesti korrigeeritud ja nad töötavad kõik korralikult. Praegusel ajal turustatakse kõige rohkem 3-e läätssalisi anastigmaate väga paljude erinevate all, („Trioplan“, „Triotar“, „Nettar“, „Cassar“, „Radionas“, „Voigtar“ jne.). Need on kõige lihtsamalt ehitatud vigadevabad objektiiivid ja odavad. Samuti väga laialt tarvitatavad on sama tüübi 4-läätssalised anastigmaadid, milledest olgu nimetatud: Zeissi „Tessar“, Schneideri „Xenar“, Rodenstocki „Ysar“ j. t.

Eriotstarbelised objektiiivid.

Päale harilikku eelpool loetletud n. n. universaal-ob-

35

jektiiivide, valmistavad vabrikud veel eriotstarbelisi objektiiive. Neist olgu siin nimetatud:

1) **Teleobjektiiivid** (kaugete esemete pildistamiseks). Normaali objektiiiviga saaksime kaugete esemete kujutised väga väikesed, teleobjektiiiv annab meile palju suuremad kujutised. Neid objektiiive kasutatakse looduses lindude, loomade ja putukate pildistamiseks.

2) **Lainurkobjektiiivid** on liik objektiiive, mis võimaldavad võrdlemisi lühikesest kaugusest haarata võimalikult laia pildivälja. Neid objektiiive kasutatakse peamiselt siseruumide ja ehitiste pildistamiseks. Tänapäev on juba valmistatud objektiiiv, mille pildistamise võime on 180° (pildinurk on seega sirgjoon). Normaaliobjektiiivide pildinurk on aga umbes 50°–70° piirides.

3) **Reproduktsioonobjektiiivid** on ehitatud eriti tasapin-

VAARTSEEBIKS KUJUNENUDI!

A. FREDERKING-TARTU

E. Ilmre
Valga

KANNIKE

Kevade viis laanest lume,
pilvesüli sügav-sume
tibas sooja vihma alla,
külmund maa nüüd sulas valla.

Kannikene sambla vilus
ärkas päiksepaiste ilus.
Ninakese vargsi poetas
samblapilust, ilma vaatas!

Noh, mis enam kõhelda,
tarvis pikaks sirguda.
Kevade viind laanest lume,
soojas päikeses noorus tore!

L. H. Kuurman
Rapla

Jääminek

Vahutes tormavad vetevood
kiskudes jääpanku kaasa.
Lõhuvad kollase kõrgasroo,
üle uhuvad aasa.

Kukuvad mühinal tammist,
keerlevad kivide vahel;
lähides orulammi
murdub jääpankade ahel.

Kalamees püüab jõel kala,
paadi viib lainete voogu.
Kätte saab ilusa kala,
suurendab püüdmise hoogu.

L.

K. NIMVALS'I

„AJALOOLINE MAAVÕISTLUS“

„Õpilaslehe“ kaastöölisi — noori sulemehi — leidub pea kõigis me kodumaa nurgis. Kõikide nende noorurite sooviks on oma töödega lugejate südameid võita ja end nende hulgas populaarseks teha. Muidugi mõtleb igaüks: kirjutan ma rohkem, küll siis ka minu tööd rohkem läbi löövad. — Jah, see öeldu on muidugi täiesti õige, kuid igakord ei pea siiski paika. Lehitsedes „Õpilaslehte“ näeme tihti siinsääl torkavat silma üht ja sama „kirjanikku“, kuid hääletamistulemusi vaadates näeme suureks üllatuseks, et esikohad on pärinud hoopis tundmatud noorurid, kellelt töid ilmnes kui mitte üks, siis kaks või kolm, kuna vanad „veteraanid“ pidid kohata jääma.

Üks säärane kiirelt tõusev sulemees on **Karl Nimvals**. Tema nimi polnud enne „Õpilaslehe“ tänavuse aastakäigu 17. nr. ilmumist kuigi populaarne, nüüd aga peaks teda iga lugeja tundma. Seda kõik suutis teha üksainus töö, nimelt „Õpilaslehe“ spordiosas ilmunud reisirikiri „Ajalooline maavõistlus“. Meie, noored, päämiselt poisid, tunneme kõik suurt huvi spordi ja samuti ka seda käsitlevate juttude vastu. Muidugi ei saa ka silmapaari vahele jätta autorit, kes säärase huviküllase ja meeliküttkestava tööga valmis tuli. Sellest kõigest tingituna võitiski K. Nimvals oma üheaainsama tööga lugejate sümpaatia.

Nüüd alles märkame, et populaarseks ei saa ükski sagedaste juttude ilmumisega, vaid ka töö omapärasusega ja aine uudisusega.

K. Nimvals'i „Ajalooline maavõistlus“ käsitleb Eesti elitkergejõustiklaste heitlusi Kuopio staadionil, meie hõimuvõlled, soome tuusade vastu. Huvitavalt ja taibukais väljendeis oskab autor käsitella üksikuid võistlusalasid, ja ega paremini saa seda spordireporterigi. Eelmainitud tööd lugedes puutub meile kohe silma, et teda pole asjatult pikale venitatud. Käsitellakse vaid tähtsaimaid võistlusalasid, kus leidus midagi erilist ja haaravat, tagaplaanile jäetakse vähem kõitvad. On kohe tunda, et autor, olles nimetatud spordielamused hingeliselt kaasa elanud, oskab seda ka oma jutus lugejaisse sisendada. Meile kerkivad vaimusilmi ette Kuopio staadion, närvitvuse publik ja Eesti ning Soome kergejõustiklased, kelle ainsaks sooviks on oma rahvusvärve väarikalt kaitsta. Soome, kelle sporditase on meie omast märksa kõrgem, võidab ettearvatult maavõistluse, kuid kõigest üheksa punktiga ja päälegi oli meil kümme esikohta Soome kahaksa vastu. (Ei tea küll, kuidas tagajärjed oleksid siis kujunenud, kui oleks võistelnud Soome esimene meeskond, kuid eestlaste, päämiselt Toomsalu, Issaku ja Kreegi saavutusi tuleb siiski hinnata.)

K. Nimvals'i töö on kahtlemata parim seniilmunud reisirikradest ja ega ta nimi tohiks ka järgmiste „Õpilaslehe“ laureaate perest puududa.

PEIPSI KALURITE ELUST...

Juba mõnepäevase sula järele kaob lumi ja vabanevad jääst väiksemad jõed-järved, mitte aga Peipsi. Vägilane Peipsi juba end narrida ei lase. Kui sügis on võimul, siis ta ei taha kuidagi talve vastu võtta ja jääga kattuda; aga kui talvevalitsus lõpul, ja kevad hakkab kõrvu kikitama, siis ei taha ta kevadelegi nii kergesti järele anda.

Ja seda Peipsi kangekaelsust peavad kannatama eriti rannaelanikud — kalamehed. Kuidas sa elad, kui vihane Peipsi ei lase ligidalegi, — rääkimata nootade ja mõrdadega püüdmisest?

Väga aeglaselt vabaneb järv jääkattest. Jäätükid on kindlad ja

kui ta lagunebki, siis pole järvel veel midagi päale hakata, sest ega jäälahmakate sees pole naljaasi liikuda. Randlased aga peavad oma elust hoolimata ikkagi kalale minema. Mõnikord tuleb võidelda külma vee ja surmaga, kuid julgeid randlasi ei kohuta seegi.

Mu isa — vana kalamees — jutustas oma noorpõlve kalapüügist:

„Sinna on vist aastat kolmkümmend tagasi, ma olin üle kahekümne. Olid siis jälle kevadised ajad ja jõed-järved üle kallaste, sest oli olnud lumerohke talv. Ootasime kärsitusega jää lagunemist, sest toit ja raha olid majast otsas ja linn kaugel. Viimaks, kui järv järele and, katkes ka meie kannatus. Laksime kolmekesi kalale — mina, venelane Pessantsi-Vanka ja mu üleaedne Kilumari Jüri. Oli küll tuult ja jääpangad, mis ujusid sinna Vasknarva poole, pörklesid teel purunedes üksteise vastu. Aga nagu me olime, noored ja julged, ei pannud loodust mikski.

Järg lk. 10

KIRJAVASTUSEID:

Rahula Pärn — Kalurikülas, Kevade ilmutus; H. Pihlapuu — Jalgrattasõit; H. Kuurmann — Jääminek; D. Vaino — Härra tõukamine; A. Kopelmann — Ära anna lubadust...; Arvustus, nali; Käabuslinnast Paldiskist ja ta ajaloo; P. Naaris — Kevad; Ü. Tuur — Aprill; Väino — Mida räägib randlane sügisest merest; V. Kraav — Vahetunnid; U. Murdmaa — Nalju; H. Tälli — Naljad; E. Kirss — osa nalju; A. Veemets — Hüüdlaul; K. Urbanik — nali; H. Heling — „Peipsi kalurite elust“; A. Kiho — Nursi kutsar — JAA.

P. A. Kullajärv — „Popsi Valter“ — võib-olla saame katkeid kasutada; A. Veemets — „Sünnimus kevadel“ — võib-olla? Joonistusid: P. Haavaoks — „Vana venelane“.

E. Koplus J. Linoollõige
Kaagvere (E. Viiraldi sulejoon, ainel)

„Toots, kuule, mis sul sääl põues piuksub?“
„Ei midagi...“
(Pildil Toots oma „elusa inventariga“.)

PEIPSI KALUREIST Algus lk. 7

Lootsiku pära pidas Pessantsi-Vanka, kuna me Kilumari-Jüriga sõudsimine. Paadi keskel oli kanepilõngast noot ja söögikotid, sest me ei mõtelnudki enne ööd tagasi koju jõuda. Sõudsimine ulgujärvel ja laskime nooda vette. Keskjärvel ei olnud ka nii suuri jääpanku nagu kaldas ja meil oli päris hää saak.

Äkki läks ilm sompu. Tõusis tuul ja lained laksusid. Ja ega jäägi jäänud seisma. Teda ujus Pihkva ja Värskä järvest ühtelugu juure ja Peipsi pind oli kattunud varsti suurte jäälahmakatega. Meie endised rõõmsad näod hää kalasaagi üle läksid murelikuks. Oli teada, et hääga ei pääse ja lained võivad igal hetkel ajada jääpanka otsa meie lootsiku ja nõnda purustada jalgealuse.

Hakkasime sõudma kalda poole, mida polnud sugugi näha sompus ilma tõttu. Sõuda polnud kerge, sest tuul oli vastu ja käed kartusid külmast nõrgad. Ilm muutus kordkorralt ikka vihasemaks.

Äkki tuligi meile see nii karde- tud laine! Ta viskas paadi kõrgele üles, kust see kukkus laine raugedes suurele jääpangale. Lootsiku kaldudes lendasid tasakaalu

„KEVADE“

„VANEMUISES“

Vanameister O. Lutsu nii üldtuntud teos „Kevade“ oma tootsi-lugudega on praegu Tartus lavastatud „Vanemuise“ poolt Luts-Särevi dramatiseerimise-guna.

„Kevade“ on meie noorsoo-kirjanduse raudvara, nagu selliseks kujuneb — ja ongi kujunenud — „Tõde ja õigus“ meie üldkirjanduses. Võib küll öelda, et mis Toots on ühes, seda Pearu on teises kirjandusliigis.

„Kevade“ on ka laval esmajoones noorte tükk, mida aga meelsasti käivad vaatamas ka vanad — sest eks koolimälestused ja -tembud evi alati suurima soojakõlalise tõmbejõu.

„Kevade“ laval ütleb meile palju, seda enam, et pea iga vaataja on tuttav teose endaga. Vastava lugemise-eltõõta oleks mulje lavastusest teisem. Tuleb märki-

da, et see dramatiseering on parim varemast „Kevade“ lavastamise katsetust, kuna tüki lavaline keskendus on tihed ja õnnestunud. Tüüpe on päriski toredaid, kuigi vahest Toots (A. Meerling) ei pruugiks taoti liiga „tootsilik“ olla, sümpaatne ning järjekindel on Tõnisson (V. Kurg) ja kellamees Libe (R. Ratassepp) j. t., kuna kooliõpetaja Laur (E. Kruuda) õhkub (küll taoti!) hääst sisemisest soojusest. Kas kõster-koolijuhataja pole siiski liiga karika-tuurne (Tootsi tagaajamine)?

Muidu on kogu see „Paunvere koolitäre rahvas“ laval hääs hoos, ja noored on innustunud vaatajad. Hää kui seda saaksid külastada võimalikult ka koolid väljaspool Tartut — maalt.

— Et —

kaotanud Pessantsi-Vanka ja mu sõber nagu tinapommid Peipsi vahutavasse lainetesse. Haarasin Jüril õlast kinni ja tõmbasin ta lootsikusse. Kuid Vankat me enam ei näinud. Ta oli kadunud — jäädavalt...“

Ja vanale habetunud palgele ilmub pisar... siis teine. Vana kalamehe süda, mälestades oma kadunud seltsimeest, oli raskeks läinud. Oma jutu ta lõpetab sõnadega:

„Peipsi oli jällegi nõudnud ohvri. Lapsed, vesi pole nüüdki muutunud, vaid on sama salakaval ja tige, kuid on ometi meie Peipsi.“

PREEMIAID

ÕPILASLEHE“
aastatellijail

(vt. „Õ.“ nr. 23 ja 24)

72. Unt, A., Rõngu — Komplekt rullfilme („Orto“)
73. Tartu L. V algk. tellija nr. 11 — Rosegger „Kui ma alles poisijõmp-sikas olin“
74. Liivak, Endel, Kiviloo — Fählman „Kalendritegija kimbus“
75. Sõber, Maret, Tudu — Roberts „Mere klaasprintsess“
76. Blaubrück, E., Rakvere — Molnär „Paal-tänava poisid“
77. Taliga, Leonid, Riisa — Vallio „Loomaaed“
78. Väljamäe, H., Nõva — Poolaastak „Õpilaste“
79. Markin, Hilja, Ridalepa — Komplekt „Pallase“ kunstikaarte
80. Migur, Enn, Keila — Lydecken „Kille ja Kalle“
81. Saare, S., Põlula — Aavik „Puu-dused uuemas eesti luules“

82. Metsar, R., Jõgeveste — Luts „Avasilmi“
83. Ant, Kunnar, Paide — Kellerman „Onu Tomini kaevandus“
84. Pork, P., Annikvere — Parts „Kodu ja maailm I“
85. Reinvald, G., Põltsamaa — Tope-lius „Tutemui“
86. Madsa Algk. III kl., Karula — Pa-rijõgi „Meie Eku“
87. Loomus, K., Kambja — Fotoapa-raat „Eho“ („Raadio-Kooperatiiv-ilt“)
88. Allpere, Jaan, Tallinn — Komp-lekt rullfilme („Orto“, Tallinn)
89. Tooming, K., Haapsalu — Komp-lekt rullfilme.
90. Laube, Selma, Anna — Meissaar „Dostojevski elu“
91. Hansen, L., Tartu — Vahtra „Minu noorusmaalt“
92. Vendach, E., Peetri — Vallio „Loo-maaed“
93. Urgart, Virve, Põlva — Leino „Musti“
94. Pärtelson, Paul, K.-Järve — Komp-lekt rullfilme („Orto“)
95. Peterson, K., Narva — Kalamees „Valik eesti rahvamänge“
96. Suubi, S., Võhma-Kabala — Pool-aastak „Õpilaste“
97. Treiman, H., Tallinn — Suur komplekt rullfilme
98. Vaksmaa, K., Mustla-Nõmme — Rosegger „Kui ma alles poisijõmp-sikas olin“
99. Alaotsa haukapere — Dr. Drebbler „Kõik on saavutatav mõtteharju-tusega“
100. Kirsila, Gunda, Kuusalu — O. Luts „Laukapoiste teekond“

E. Lauri, 12 a.
Konguta

N.

EI ISTUNUD...

Linnapreili tuli maale tallu suvi-tama. Et talle meeldis maaelu, siis tahtis ta kord ka lehma lüpsata. Tal-le anti lüpsik ja väike pink ja ju-hatati lauta. Natukese aja pärast tuli ta tagasi ja seletas: „Ei saa-nud lüpsata, lehm, vemmal, ei istu-nud pingile!“

SPORT

Kergejõustiklasi algab hooaeg

- TALVINE TREENING ON LÖPPENUD JA KEVAD KUTSUB MEHI VÄLJAKULE
- MÕNDA MEIE KERGEJÕUSTIKLASTE TÖÖST TALVEL

Meie kergejõustiklased veedavad külmema osa aastast nagu talveunes. Ei ole neist kuulda kihku ega kahku. Tuleb aga kevad, — ja meestel on jälle elu sees! Kuid kas kergejõustiklased talvel siis tõesti magavad? Tõsi ju, et pole neist kuulda uute tippsaavutiste püstitamist, nagu võime lugeda seda lõunamaiste rahvuste sportlastest. Kuid saagem aru: neil sääl kauges lõunas pole pidurdavat külmaaga, nii et mehed kogu aasta vältel saavad väljas harjutada ja võistelda.

Puuduvad meil ka harjutamise võimalused sisehallides, sest selliste ehitamine nõuab suurt kulu.

Ja nõnda siis meie kergejõustiklane saadab tasapisi talve kevade poole. Sügisel puhkab ta veidi suvistest võistlusist, ning siis hakkab järjekindel töö enese keha kallal, et mitte kevadel ilmuda treenimatuna ning puisena spordiväljale. Talv on sobivam aeg selleks, et **võimelda keha painduvamaks ning parandada nõrku kohti.**

Kellel on võimalik, see käib paar korda nädalas võimlas, kus teistega koos on võimelda ja harjutada üsna lõbus. Paljud aga kasutavad lisaks

kodust hommikuvõimlemist, ja seda eriti keha painduvakstegevusel.

Koht, kus Tartu kergejõustiklased oma sisetreeningul käivad, on Tartu Ülikooli võimla. Talvel harva mõned pika- või keskmaajooksjad teevad üksikuid ringe Toomimäel. Enamik ettevalmistusi toimub aga võimlas. Tartlastest kõige agaramad väljal käima olid keskmaajooksjad Piliste ja Pulk, kes peagu kogu veebruari- ja märtsikuu jooksul käisid Toomimäe „vallutamast“. Kerge sörkimine, jalutamine ja üksikud spurdid vahele — nõnda see treening käiski. Ja siis kohe võimlasse sooja duši alla. Hädaoht seisab ainult selles, et kergesti võib liiga saada: talvised lippamised võivad mõjuda nii

võrd kurnavalt, et suvel enam võistlussärtsu ei jätku.

Ülikooli võimlas olid koos Tartu paremad. Siin odakuulsused Sule ja Issak rassisid raske meditsiinipalliga või tegid pesapalliga käe tugevdamiseks viskeharjutusi ja hoolitsesid keha üldise paindlikkuse eest. Teibamehed Äärma ja Kiipsaar olid ka hoolega platsis, sest kumbki tahab teise eest 4-m. ära näpata. Erikson hoiab ennast vormis korvpalli mängimisega, kuna Määrits Kehalise Kasvatuse Instituudi tundides hoolega harjutab. Pääle nende ja teiste nimekate oli terve

rida lootustandvaid noori

alati agarasti harjutamas.

Mida ligemale kevadele, seda enam hakkavad asendama paenduvusharjutusi teised. Nüüd saab tähtsaks

jõud, kiirus ja vastupidavus.

Selleks on igal erialamehel oma harjutused.

Samuti kui Tartus on ka Tallinnas ja teistes linnades mehed hoolasti sisetreeningus püsinud ja nüüd juba järgneb sellele välistreening. Esimesena tulevad käiguharjutused välise õhuga kohanemiseks ja eriti siseorganite tugevdamiseks. Käigule tehakse sekka lödvestusharjutusi ja üksikuid kergeid sörkimisi. Ilmade soojenedes tihenevad välistreeningud, käiguharjutused annavad aset kergele murdmaajooksule.

Tallinlasi lippab Toompää treppidel, tartlased kasutavad selleks Tähtvere parki või Toomimäe,

mis oma tõusude, languste ja treppidega üsna sobiv koht on harjutusiks.

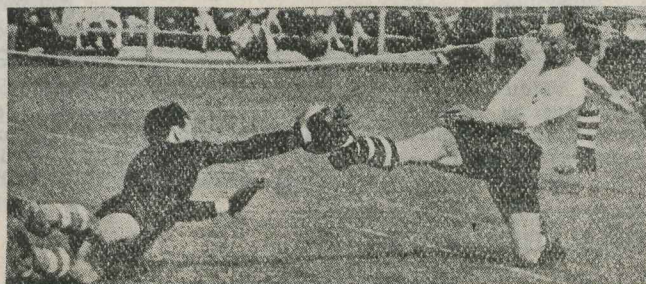
Praegu on juba kõik kergejõustiklased asunud välistreeningule. Isegi spordiplats on kuiv ja ootab „naglisid“. Juba kuu või pooleteise pärast kuuleme, kuidas on mõjunud talvine treening.

58:0!

ÜHEST OMAPÄRASEST MAAILMAREKORDIST

58:0 — MAAILMAREKORDILINE JALGPALLIVÕIT

Jalgpallis teatavasti on väravate saavutamine üsna raske. Juba suureks loetakse kaotust 3—4 väravalise vahega. Ja kui tuleb viis või enam „kuiva“, siis on oma kaotusest häbi rääkida. Maailmarekordiliselt suure tulemuse aga saavutasid argentiinlased. Argentiina ametlikel esivõistlusil jalgpallis kohtusid kaks klubi: FC Colon ja Ferrocarril Santa Fé. Nendest esimene lõi oma vastast 58:0. Juba poolajal juhtis Colon 13:0 ja vastased teisel poolajal olid niivõrd „verest ära“, et nad ei avaldanud enam mingisugust vastupanu. Seega teisel poolajal löödi veel 45 väravat, nõnda et mäng seisis ainult lahvilöögis ja väravalöömises. Nende 58 hulgas oli kolm 11-m karistuslööki, millised toimetas Coloni väravavaht. Võitjate parim väravakütt võis oma nimel märkida 20 väravat — seega arvu, mis vististi ühe võistluse kohta on ületamatu. Samuti ületamatu ja ainulaadne on kogu tulemus. Kuid võitjate mängutempo eriti teisel poolajal pidi olema küllalt kiire, sest 45 väravat 45 minutiga ei saavutata „jalutades“ ka siis, kui vastased platsilt lahkuksid. Keskmiselt kogu mängu kohta tuli sooritada 1 värav peagu 1,5 minuti jooksul. Kui aga arvame veel maha palli võrgust keskjoonele toomise jne. —!

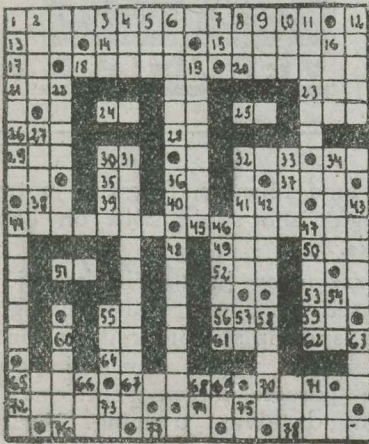

NAHKPALL
HAKKAB
VEEREMA

Tänavu avati
jalgpalli hooaeg
õige varakult
Tallinnas
27. märtsil!

K. Raig, 14 a.
Vastse-Kuuste

85. RISTSÕNAD (5 punkti)

Paremale: 1. Maeterlinck'i teos, 13. naise nimi, 14. puu, 15. Tuglas'e teos, 17. noot, 18. hoolsus, 20. nupukas, 21. kolm isesugust konsonanti, 23. nurm, 24. meie, ingl. keeli, 25. roodiumi keemiline märk, 26. sent (lühend.), 28. sa, 29. liha liik, 32. naise nimi, 34. tema, 35. noot, 36. ruteeniumi keemiline märk, 37. lõika!, 38. lühend kirjal., 39. see, seal, 40. Eesti Vabariik (lühendatult), 41. elektripirnide sort, 44. linn Eestis, 45. Gailiti teos, 49. raadio firma, 50. ese, 51. Riigihoidja initsiaalid, 52. tuulepuhang, 53. toitaine, 55. hüüe, 56. pinnamoot, 59. sees, inglise keeli, 61. on inimesel, 62. planeet, 64. kaksikkonsonant, 65. meri Euroopas, 67. mehe nimi, 70. üks vanemaist, 72. mehe nimi, 74. „kassestik“ käändes, 76. vaata, 77. Rohti teos, 78. mitte häää.

Alla: 1. asula Võrtsjärve kaldal, 2. „Ariane“ autor, 3. madu, boa, 4. toitaine, 5. kuulsa laulja Kiepura eesnimi, 6. nupukas, 7. jõgi Lätis, 8. „aeg“ käändes, 9. laulja..., 10. muistne eestlaste jumal, 11. maakond Eestis, 12. koduloom käändes, 16. peatuskoht, 19. Süstiste teos, 22. naise nimi, 27. linn Eestis, 30. trepi osa, 31. Tammsaare teos, 32. jõgi Eestis, 33. pink, 34. H. Mäelo teos, 36. noot, 42. ilmakaar, 43. naise nimi, 44. haigla, 46. malakas, murdes, 47. mari, 48. Lutsu teos, 54. naise nimi, 55. Rohti teos, 57. koera hääliitus, 58. teravili, 60. lind, 63. ohver, 65. ilmakaar, 66. pala, 68. kindlustuselts Eestis, 69. noot, 71. on raadiole tarvilik, 73. kaksikvokaal, 75. kaubanduslik lühend.

86. KELLE TEOSED (3 punkti)

„Talvised teed“, „Ümera jõel“, „Surnud majad“, „Turg“. Kes on nende teoste autorid?

Lahendid saata hiljemalt 30. aprilliks

87. KAVALAD KÜLALISED (5 punkti)

Ühes suvituskohas 18 külalist läks ühte pansioni. Nad istusid kõik ühise laua ümber, kuhu hiljem seltsis ka perenaine. Vt. joonist! Kui oldi juba einestanud ja kätte jõudis arvemaksmise aeg, tegi üks külalistest ettepaneku, et arve maksab see, kes jääb lugemisel laua juure viimaseks. Ettepaneku tegija alustas lugemist enesest, luges vastupidiselt kella osutite liikumisele ning iga seitsmes võis laua juurest lahkuda. Lõpuks jäi laua juure ainult perenaine. Millisel kohal istus ettepaneku tegija külaline?

88. NIMEKAART (2 punkti)

Meile tuli huvitav külaline ja ta esitas veel huvitavama nimekaardi. Kes ta on?

LEILI MANSPERE

TÄNASED AUHINNAD:

1. Indiaani muinasjutud
2. E. S. Thompson „Loomkangelased“
3. Lydecken „Kille ja Kalle“

„ÕPILASLEHE“ NR. 22 ILMUNUD MÕISTATUSTE LAHENDID:

75. REDELMÕISTATUS

Vasakult paremale: 1. Kohtla, 2. Ankara, 4. Kanton, 6. Odessa.

Ülalt alla: 1. Keenia, 3. Lennuk, 5. Antiloop, 7. Ateena, 8. Jaapan, 9. hiinlane.

76. SILPMÕISTATUS

1. Kivikas, 2. Aegviidu, 3. Adamson, 4. Riiselja, 5. Eidapere, 6. Palusalu, 7. Erikson, 8. Rannamõisa, 9. Eskilstuna. Esitähed: Kaarepere.

77. ARVMÕISTATUS

I — 40, II ja III — 20.

78. JAH VÕI EI?

1. Ei, 2. Ei, 3. Jaa, 4. Ei, 5. Ei.

AITA NAERDA

POLE TEINUD...

„Kas võib väikest poissi karistada selle eest, et ta pole midagi teinud?“ küsis koolijüts õpetajalt.

„Ei, kindlasti mitte!“, vastas õpetaja. „Noh! Ma pole teinud tänaseks matemaatika ülesandeid,“ sõnas nupukas poiss.

O. Vallimäe, 14 a.

N.

KOOLIS

Õpetaja küsib koolis õpilastelt arve, ja kontrollib, kas nad ka arve tunnevad.

Toomas ütleb arvu 48. Õpetaja kirjutab 84. Jüri ütleb 73. Õpetaja kirjutab jälle ümberpöörult 37.

Kui küsitakse Antsu käest, vastab ta: 55. Ise lisab juure: Õpetaja ei saa enam arvule anda ümberpöörd!

E. Pille
Vastse-Kuuste

N.

IMELIK VASTUS

Kooliõpetaja küsib matemaatika tunnis Antsukeselt, kui palju on kaks ja kaks. Antsuke vaikib. — Kooliõpetaja: „Kui see sulle raskust teeb, siis mõtle järele, mitu jalga on sinu isa hobusel?“ — Antsuke: „Taga kaks ja ees kaks.“

ÕIGESTI LAHENDAJAD:

(Nr. 22)

H. Kuurmann — 10 p., H. Joonuks — 10 p., V. Nagel — 10 p., A. Juurma — 10 p., V. Toots — 10 p., H. Aia — 8 p., K. Teder — 10 p., A. Haug — 8 p., E. Pille — 10 p., H. Tõlgu — 10 p., E. Tamm — 15 p., K. Kaljusto — 10×10 p., V. Vilismäe — 7 p., L. Schasmin — 15 p., K. Saks — 13 p., A. Karu — 10 p., E. Käiro — 10 p., H. Luuri — 13 p., H. Intal — 13 p., B. Lõbu — 11×6 p., O. Väinsalu — 6×11 p., G. Kallas — 15 p., H. Hiienurm — 10 p., J. Teiter — 10 p., A. Unt — 15 p., B. Lepik — 10 p., E. Mänd — 2×10 p., O. Tammer — 3×10 p., V. Ambus — 3×10 p., J. Torni — 15 p., J. Loo — 10 p., O. Kallasma — 9×15 p., K. Raig — 2×15 p., Ü. Eller — 10 p., E. Tuhkur — 10 p., A. Kiho — 15 p., A. Koplivee — 10 p., K. Parik — 8 p., F. Lõhmus — 10 p., E. Leis — 10 p., O. Vallimäe — 10 p.

NEIL VEDAS:

Nr. 22

1. B. Lõbu — Nahksuka jutud
2. I. Loo — „Õpilastele“ poolaastak.
3. K. Raig — Raamat tahtekasvatusest

Toimetuse ja talituse Tartus, Võidu 10. O/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilastele“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 5 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rütli 4, Tartus.

JÄRGMINE „ÕPILASLEHT“ ILMUB

27. aprillil

Õpilastele

25

kupong nr.

1938